

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آقادر

(درخت در فرهنگ مردم گیلان)

www.ketab.ir

هوشنگ عباسی

سرشناسه	عباسی، هوشنگ، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	آقادر: (درخت در فرهنگ مردم گیلان) / هوشنگ عباسی.
مشخصات نشر	رشت: سپیدرود، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۷۱ ص.: مصور (رنگی).
شابک	978-622-5854-52-9
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۷۱.
عنوان دیگر	درخت در فرهنگ مردم گیلان.
موضوع	افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی -- گیلان -- Iran -- Gilan درخت‌ها -- ایران -- گیلان -- فرهنگ عامه Folklore -- Iran -- Gilan افسانه‌ها و قصه‌های گیلکی Legends -- Iran -- Gilan
رده بندی کنگره	PIRA۴۷۵
رده بندی دیویی	۳۹۸/۲۰۹۵۵۲
شماره کتابشناسی ملی	۹۱۳۷۹۸۵۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

نشر
سپیدرود

رشت: خ بحر العلوم، پاساژ رضا، طبقه اول، شماره ۷۶ - کدپستی ۴۱۳۶۶-۱۵۱۸۶۴
تلفن: ۳۳۲۶۵۷۵۹ همراه: ۰۹۱۱۳۴۸۲۹۰۹

آقادر (درخت در فرهنگ مردم گیلان)

نویسنده: هوشنگ عباسی

ناشر: انتشارات سپیدرود

طراح جلد: علی عباسی

حروفچینی و صفحه‌آرایی: هنر و اندیشه

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲

صحافی و چاپ: توکل

قیمت: ۹۸,۰۰۰

شابک: ۹-۵۲-۵۸۵۴-۶۲۲-۹۷۸

فهرست

صفحه	عنوان
۰	مقدمه
۶	تقدس درخت در نزد ملل جهان
۸	تزئین درخت کاج در مراسم عید
۹	درخت طوبی با درخت بهشت
۱۲	درخت در باور ایرانیان
۱۳	جایگاه درخت در گیلان باستان
۱۵	درختان مقدس به روایت جهانگردان و پژوهشگران
۱۸	درخت در باور مردم گیلان
۲۲	ترس از درخت نذر کرده
۲۲	بچه‌سپاری به کیش مزار
۲۳	ازدواج با درخت
۲۵	قولنج‌دار qulanj.dar
۲۷	نام گیاهان و درختان برای آدم‌ها و جایها
۲۷	درخت در ضرب‌المثل‌های گیلکی
۲۸	درخت در چیستان‌های گیلکی
۲۹	درختان کهن سال گیلان
۳۰	درختان آزاد مقدس
۳۳	درختان سرو مقدس

- ۳۴ درختان کیش (شمشاد) مقدس
- ۳۴ درخت چنار سبزه میدان
- ۳۵ درختان چنار مقدس
- ۳۶ درختان مقدس دیگر
- ۳۸ درخت در ترانه‌های عامیانه گیلکی
- ۴۰ درخت در قصه‌ها و افسانه‌های گیلکی
- ۴۰ اسطوره شمشاد
- ۴۰ جیرجیرک و درخت آزاد
- ۴۱ بوته شمشاد، شغال دم کوتاه و توکای سیاه
- ۴۳ یک ترکه - یک بسه ترکه
- ۴۴ سید درخت نشین
- ۴۶ توضیحات، منابع و مأخذ
- ۵۰ قصه مرقد آقا
- ۶۰ زیرنویس
- ۶۱ نگاهی به منظومه آقا دار سروده شیون فومنی
- ۶۷ مأخذ
- ۶۸ فهرست عمومی

مقدمه

درخت و گیاه و آب از دیرباز مورد تقدس و احترام بشر بوده و در عمران و آبادانی و پیشرفت شهرها و سرزمین‌ها نقش فزاینده داشته و از این نظر وجود آن برای انسان امری حیاتی بوده است.

زمین و آب و گیاه در دوره کشاورزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و بسیاری از تمدن‌های ابتدایی در حاشیه رودخانه‌ها و مناطق سرسبز پدید آمده‌اند. اعتقاد به درخت و تقدس زمین مربوط به عصر کشاورزی است که بخش عمده‌ای از تاریخ بشر را به خود اختصاص داده است. توت‌م پرستی گیاهی و قصه‌های مربوط به تبدیل انسان و گیاه به همدیگر و مراسم و جشن‌های بهاری در این دوره به وجود آمده‌اند.

در فرهنگ عامیانه بسیاری از اقوام، زندگی حاصل جوانه زدن درختان است و حتی گروهی بر این باور بودند که اجداد آنها از درختان بوده‌اند که به عنوان نشانه‌ای از زندگی جاویدان نیز به شمار می‌آمد. «درخت در کهن‌ترین تصویرش، بنا به توصیفی که از آن در اساطیر اولیه شده، درخت کیهانی غول‌پیکریست که رمز کیهان و آفرینش کیهان است. نوک این درخت، تمام سقف آسمان را پوشانده است، ریشه‌هایش در سراسر زمین دویده‌اند، شاخه‌های پهن و سترش در پهنه جهان گسترده‌اند، و قلبش، جایگاه آتش آذرخش است. خورشید و ماه و ستارگان در میان شاخ و برگ‌های این درخت، همچون میوه‌های تابناک می‌درخشند. کاج بن عید نئول، درختی کیهانی است. (تصویر ۱) (دو بوکور، ۱۳۷۳، ص ۹)